

KRAJSKÝ ÚŘAD

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

28. října 117, 702 18 Ostrava

Čj.: MSK 15568/2023
Sp. zn.: KPP/2628/2023/Kra
067.1 V5
Vyřizuje: Mgr. et Mgr. Hana Krátká
Odbor: Odbor kultury a památkové péče
Telefon: 595 622 740
Fax: 595 622 126
E-mail: posta@msk.cz
Datum: 2023-01-25

Příkaz

Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor kultury a památkové péče (dále jen „správní orgán“) jako věcně a místně příslušný správní orgán podle § 40 odst. 1 písm. b) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“) a § 62 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkový zákon“) vydává na základě § 90 odst. 1 přestupkového zákona a § 150 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) tento příkaz:

- I. **se uznává vinným** ze spáchání přestupku podle § 39 odst. 2 písm. g) památkového zákona, kterého se dopustil dne 27. 7. 2022 v době od 13:20 do 14:00 hodin tím, že na poli „Zemansko“ v katastru obce Starý Jičín-Jičina (GPS souřadnice 17.953625 Z.Š., 49.570061 Z.D.) pomocí detektoru kovů zn. XP Deus prováděl detektorovou prospekci, ačkoliv není osobou oprávněnou k výzkumům podle § 21 odst. 2 památkového zákona, čímž se z nedbalosti dopustil přestupku provádění archeologického výzkumu v rozporu s ust. § 21 odst. 2 památkového zákona.
- II. Za spáchání uvedeného přestupku se obviněnému ukládá podle § 35 písm. b) a 90 odst. 1 přestupkového zákona a § 39 odst. 5 písm. b) památkového zákona správní trest **pokuty ve výši 10 000 Kč, slovy =deset tisíc korun českých=**, která je splatná do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto příkazu na účet Moravskoslezského kraje číslo 70017-1650676349/0800, variabilní symbol 1100000028.

Odůvodnění

I.

Správní orgán dne 9. 8. 2022 obdržel od Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje, územního odboru Nový Jičín, obvodního oddělení Nový Jičín (dále jen „policie“ nebo „policejní hlídka“) „Oznámení přestupku“, jehož přílohou byl Úřední záznam, a podání vysvětlení oznamovatele přestupku.

Přestupku se [redacted] (dále jen „obviněný“) dopustil tím, že „v době od 13:20 hodin do 14:00 hodin dne 27. 7. 2022 na poli „Zemansko“ v katastru obce Starý Jičín-Jičína (GPS souřadnice 17.953625 Z.Š., 49.570061 Z.D.) pomocí detektoru kovů zn. XP Deus s dosahem do hloubky 50 cm pod povrch země prováděl detektorovou prospekci, při které hledal kovové artefakty v zemi, ačkoliv není oprávněn k archeologickému výzkumu. Dále z úředního záznamu vyplývá, že přestupek byl oznámen OOP ČR Nový Jičín telefonicky. Oznamovatel uvedl, že před chvílí jel přes obec Starý Jičín-Jičína a všiml si, že na konci této obce se po poli pohybují dva muži s detektory kovu, kdy je to nezákonné a žádá příjezd hlídky PČR na místo. Po příjezdu policejní hlídky na místo přestupku, byli na konci obce Starý Jičín-Jičína na poli po pravé straně směru jízdy od Nového Jičína asi v polovině délky tohoto pole spatřeni dva muži s detektory kovu. Po ztotožnění byli muži vyzváni k vysvětlení své činnosti.

Obviněný hlídce, jak vyplývá z úředního záznamu, uvedl: „dnešního dne 27. 7. 2022 kolem 13:20 hodin přijel svým vozidlem zn. [redacted] rz. [redacted] společně se svým známým [redacted] do obce Jičina, aby zde pomocí svých detektorů kovů hledali kovové předměty a kovy ukryté v zemi. Dnešního dne zde na poli nic nenašli. Toto hledání kovů pomocí detektoru je jeho koníček, který již provádí na různých místech a lokalitách již delší dobu. Oprávnění k této své činnosti od žádné organizace nemá. Ke svému detektoru kovů uvedl, že je značky XP Deus, který lze běžně zakoupit v různých prodejnách, jeho dosah je do hloubky 50 cm pod zem.“

Kromě těchto mužů se na poli nikdo další nenacházel. Hlídka provedla osobní prohlídku obou mužů a taktéž kontrolu zaparkovaného vozidla s negativním výsledkem.

Součástí oznámení přestupku je také podání vysvětlení oznamovatele přestupku. Oznamovatel uvedl, že je vystudovaným archeologem, který spolupracuje s archeology z Novojičínska. Když jel 27. 7. 2022 kolem 13:25 hod. po cestě od Palačova na Starý Jičín-Jičínu, uviděl po levé straně u krajnice zaparkované SUV a na poli pohybovat se 2 osoby s detektory kovů v rukou, se kterými očividně prováděly detektorovou prospekci. Jelikož zná archeology z okolí a tyto osoby vizuálně nepoznal, usoudil, že se o archeology s oprávněním nejedná. Z dřívější zkušenosti ví, že se detektoráři při konfrontaci mohou chovat agresivně, a proto raději zavolal OOP Nový Jičín a tuto skutečnost jim oznámil. Oznamovatel podal vysvětlení ke svému oznámení osobně dne 29. 7. 2022 v OOP Nový Jičín.

Správní orgán posuzoval jednání obviněného v souvislosti s těmito ustanoveními zákonů:

Dle ustanovení § 21 památkového zákona je oprávněn provádět archeologické výzkumy pouze Archeologický ústav Akademie věd České republiky. Ministerstvo kultury pak může na žádost a v odůvodněných případech po dohodě s Akademií povolit provádění archeologických výzkumů vysokým školám, pokud je provádějí při plnění svých vědeckých nebo pedagogických úkolů, muzeím nebo jiným organizacím, popřípadě fyzické osobě, které mají pro odborné provádění archeologických výzkumů potřebné předpoklady (dále jen „oprávněná

organizace"). Oprávněná organizace uzavírá s Akademií věd České republiky dohodu o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů.

Dle § 39 odst. 2 písm. g) památkového zákona se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že provádí v rozporu s § 21 odst. 2 archeologický výzkum, nebo provádí archeologický výzkum, přestože není osobou oprávněnou k výzkumům podle § 21a odst. 2, nebo postupuje v rozporu se zákazem podle § 35 odst. 4 nebo § 39 odst. 4. Správní orgán v tomto případě může uložit pokutu až do výše 4 000 000 Kč.

Dle § 23a odst. 1 památkového zákona movité archeologické nálezy jsou vlastnictvím kraje, nejsou-li vlastnictvím státu nebo obce podle odst. 2 památkového zákona.

Dle § 13 přestupkového zákona je fyzická osoba pachatelem, jestliže svým zaviněným jednáním naplnila znaky přestupku nebo jeho pokusu, je-li trestný. Podle § 15 přestupkového zákona nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění, postačí zavinění z nedbalosti.

Ve svém posouzení závažnosti skutku obviněného správní orgán vycházel z těchto podkladů:

- oznámení přestupku, jehož přílohou jsou: úřední záznam, podání vysvětlení oznamovatele přestupku

II.

Správní orgán zhodnotil veškeré podklady jednotlivě a zároveň ve vzájemných souvislostech, přičemž dospěl k následujícím závěrům:

Po právní stránce jednání obviněného naplňuje znaky skutkové podstaty přestupku podle ustanovení § 39 odst. 2 písm. g) památkového zákona, tedy provádění archeologického výzkumu v rozporu s ustanovením § 21 odst. 2 památkového zákona, přičemž současně obviněný nesplňuje ani požadavky podle § 21a odst. 2 památkového zákona. Za provádění archeologických výzkumů v rozporu s výše citovanými ustanoveními zákona o státní památkové péči může krajský úřad uložit podle ustanovení § 39 odst. 5 písm. b) památkového zákona pokutu až do výše **4 000 000,- Kč**.

Dle ustanovení čl. 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, v platném znění, je součástí právního řádu České republiky na úseku ochrany archeologického dědictví také Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidovaná), a v souladu s touto jsou příslušné správní orgány povinny dle § 2 odst. 1 správního řádu postupovat. Cílem této Úmluvy je podle jejího čl. 1 odst. 1 ochraňovat archeologické dědictví jako zdroj evropské kolektivní paměti a jako nástroj historického a vědeckého studia. Za tímto účelem se podle odstavce 2 téhož článku za součásti archeologického dědictví považují veškeré pozůstatky a objekty a jakékoli jiné stopy po lidstvu z minulých období, jejichž uchování a studium umožňuje vysledovat vývoj historie lidstva a jeho vztah k přirozenému prostředí, o nichž jsou hlavními zdroji informací vykopávky nebo objevy a další metody výzkumu lidstva a které jsou situovány na jakémkoli místě, které spadá pod jurisdikci Stran. Podle odstavce 3 téhož článku se do archeologického dědictví zahrnují stavby, konstrukce, skupiny budov, zastavěná území, movité objekty, památky dalšího druhu a také jejich související prostředí nacházející se jak na souši, tak pod vodou. Podle článku 3 odst. 1 Úmluvy se Česká republika mj. zavázala

za účelem zachování archeologického dědictví uplatňovat procedury k povolování vykopávek a dalších archeologických činností a k doзору nad nimi tak, aby se zabránilo jakýmkoli nezákonným vykopávkám nebo odstraňování součástí archeologického dědictví. Podle odst. 2 téhož článku Úmluvy se Česká republika zavázala též zajistit, aby vykopávky a další potencionálně destruktivní techniky byly prováděny pouze kvalifikovanými, zvláště oprávněnými osobami. Z výše uvedeného je tak zřejmé, že vykopávky jako velmi specifická a současně destruktivní forma provádění archeologického výzkumu, vyžadují výslovnou a pevně danou proceduru k získání oprávnění tyto vykopávky provádět.

Na tento závazek reagovala Česká republika tak, že dává oprávnění k provádění archeologických výzkumů přímo na základě zákona o státní památkové péči Archeologickému ústavu Akademie věd České republiky, Praha v.v.i. a Archeologickému ústavu Akademie věd České republiky, Brno v.v.i., jak to vyplývá z ustanovení 21 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Ostatní tuzemské osoby mohou provádět archeologické výzkumy pouze na základě povolení Ministerstva kultury a následně uzavřené dohody s Akademií věd České republiky o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů podle § 21 odst. 2 zákona o státní památkové péči. Po vstupu České republiky do Evropské unie byl okruh oprávněných subjektů rozšířen o státní příslušníky jiného členského státu Evropské unie, kteří splňují podmínky pro výkon této činnosti podle předpisů svého domovského státu a tuto skutečnost jsou schopni doložit, jak předpokládá zejména § 21a zákona o státní památkové péči ve spojení se zákonem o uznávání odborné kvalifikace. Jiné subjekty než výše uvedené, nejsou oprávněny archeologické výzkumy provádět.

Jednou ze základních vlastností archeologického dědictví je jeho neopakovatelnost. Již jednou zničená lokalita nikdy nepřinese zprávu, která v ní byla před jejím zničením obsažena. Nejde totiž jenom o fyzické zničení případných movitých nebo nemovitých archeologických nálezů, ale také o zničení vazeb mezi těmito nálezy navzájem a jejich vazby k okolí. Pouze takováto vazba může být vodítkem pro to, kdy, v jaké době a proč se daný nález používal, zdali nebyl následně používán k druhotnému účelu, který se lišil od původního účelu. Důvodem pro udělení speciálního oprávnění provádět archeologické výzkumy zejména destruktivní metodou, je tedy zánik archeologické situace, kterou již nelze obnovit.

Podle § 21 až § 21b památkového zákona klade právní úprava na osoby, které provádějí archeologické výzkumy, určité formální i věcné požadavky. Důvodem pro stanovení těchto požadavků je jak vnitrostátní, tak mezinárodní potřeba zajistit ochranu archeologického dědictví mimo jiné i tím, že provádění archeologických výzkumů může být svěřeno jen osobám, které mají nejen dostatečné přístrojové vybavení ale i vybavení odbornými znalostmi. Jak tuzemská, tak mezinárodní úprava požaduje, aby osoba, která provádí archeologické výzkumy, byla držitelem určitého povolení. Přitom touto osobou je subjekt, který nejen provádí vlastní průzkumné práce, ale především vyhodnocuje výsledky těchto průzkumných prací z hlediska archeologického dědictví. Tedy osobou, která má být držitelem zmíněného povolení, má být osoba, která provádí průzkumné práce a následně tyto průzkumy z hlediska archeologického dědictví vyhodnocuje.

Identifikace movitých i nemovitých nálezů může být prováděna různými technikami. Podle způsobu provádění rozlišuje Úmluva archeologické výzkumy prováděné destruktivními technikami a archeologické výzkumy prováděné nedestruktivními technikami. Archeologický výzkum prováděný nedestruktivní metodou je např. archeologický výzkum prováděný leteckým snímáním nebo pomocí geofyzikálních metod, tj. radiometrickými, magnetometrickými a podobnými metodami. Z uvedeného vyplývá, že průzkum území

detektorem kovů za účelem lokalizace archeologických pozůstatků je nedestruktivní metodou výzkumu, a to výzkumu archeologického, neboť jeho cílem je lokalizace archeologických pozůstatků.

Archeologický výzkum by měl probíhat ve dvou základních fázích, a to terénní a zpracovatelsko-vyhodnocovací. Terénní fáze zahrnuje zejména postupné rozebírání archeologických situací, vyjímání movitých archeologických nálezů ze situací, jejich uložení a evidenci. Z hlediska teoretického přístupu je třeba archeologický výzkum popsat jako proces vedený s cílem

- identifikovat soubory movitých a nemovitých archeologických nálezů, které jsou uloženy v zemi, popřípadě v zásypech kleneb, stropů či podlah stavebních objektů,
- dokumentovat prostorové rozložení těchto movitých či nemovitých nálezů a vazby a vztahy mezi nimi,
- provést interpretaci prozkoumaného komplexu primárních hmotných a nehmotných archeologických pramenů a na základě této interpretace rekonstruovat vývoj osídlení sledovaného prostoru.

Je jednoznačně prokázáno, že obviněný není oprávněnou organizací ve smyslu § 21 odst. 2 památkového zákona a ani není osobou oprávněnou k výzkumům podle § 21a odst. 2 památkového zákona. I přes tuto skutečnost uvedený den, tj. 27. 7. 2022 na poli „Zemansko“ v katastru obce Starý Jičín-Jičina prováděl průzkum detektorem kovů. Detektor kovů byl zaznamenán hlídkou policie, a ani obviněný jeho existenci nepopřel.

V daném případě obviněný zjevně prováděl činnost, která směřovala k cílenému vyhledávání kovových movitých archeologických nálezů (identifikace kovových předmětů na území s archeologickými nálezy) a k rozebírání archeologických situací s cílem vyjmout kovové movité archeologické nálezy. Z hlediska výše uvedeného základního popisu cílů i fází archeologického výzkumu šlo zjevně o činnost, kterou lze označit jako dílčí fáze archeologického výzkumu, tedy jako archeologický výzkum.

Dle ustanovení § 23b památkového zákona může krajský úřad po dohodě s ministerstvem kultury vydat plán území s archeologickými nálezy v kraji. Jelikož Moravskoslezský kraj takovýto plán vytvořený nemá, je třeba, v souladu s výkladovou praxí soudů počítat s tím, že celé území Moravskoslezského kraje je územím s archeologickými nálezy. Skutková podstata přestupku archeologického výzkumu bez oprávnění je tedy naplněna již tím, že osoba s detektorem prochází krajinou za účelem něco nalézt.

Je jednoznačně prokázáno, že obviněný se dne 27. 7. 2022 v době od 13:20 do 14:00 hodin procházel s detektorem kovů v katastru obce Starý Jičín-Jičina. Tuto skutečnost má správní orgán potvrzeno úředním záznamem policie, ani obviněný to policejní hlídce nepopřel.

Jelikož nebylo prokázáno a ani z doložených dokladů nevyplývá, že byl přestupek spáchán úmyslně; správní orgán konstatuje, že přestupek byl spáchán z nedbalosti.

Správní orgán posoudil rozsah a závažnost přestupku, jeho následky a rozsah způsobené škody ve vzájemných souvislostech a došel k následujícím závěrům:

Správní orgán má za jednoznačně prokázané, že obviněný dne 27. 7. 2022 v době od 13:20 do 14:00 hodin, chodil v katastru obce Starý Jičín-Jičina s detektorem kovů a prozkoumával půdu. Při stanovení výše uložené pokuty vzal správní orgán v úvahu následující polehčující okolnosti. Obviněný s policejní hlídkou spolupracoval.

Podrobil se osobní prohlídce a taktéž umožnil kontrolu vozidla. Zřejmě nenašel žádný nález a neporušil žádné související prostředí nálezu (tzv. nálezovou situaci). V neprospěch obviněného naopak svědčí fakt, že prováděl neoprávněný archeologický výzkum nikoliv poprvé, ale na různých místech a lokalitách již delší dobu.

Při stanovení výše sankce pak také mimo jiné správní orgán přihlédl k tomu, jaké náklady si vyžádá opatřit si prostředky ke spáchání tohoto přestupku. Náklady na pořízení běžného hobby detektoru kovů se pohybují v rozmezí 3 990,- Kč až zhruba 40 990,- Kč. Náklady na zapůjčení detektoru představuje částka v rozmezí od 91,- Kč do 600,- Kč za jeden den s povinností složit kauci v rozmezí od 3 000,- Kč do 10 000 Kč. Při tomto určení vycházel správní orgán z nabídkových cen zboží a služeb dvou velkých internetových obchodů s pomůckami pro detektoráře (www.lovecpokladu.cz a www.detektorykovu.cz).

V souladu s ustanovením § 35, § 48 odst. 1 písm. a) a § 49 odst. 1 zákona přestupkového zákona, lze za přestupek uložit jako správní trest mimo jiné i propadnutí věci nebo jiné hodnoty, která byla ke spáchání přestupku užita nebo určena. Jestliže pachatel věc, která by mohla být prohlášena za propadlou, před uložením propadnutí věci zničí, poškodí, zcizí, zatají, učiní neupotřebitelnou nebo zúžitkuje, nebo jestliže jinak propadnutí takové věci zmaří, může mu být uloženo propadnutí náhradní hodnoty až do výše, která odpovídá hodnotě takové věci.

Pokud by tedy policejní hlídka obviněnému detektor zabavila na místě, byla by mu následně uložena sankce pokuty podle ustanovení § 35 písm. b) přestupkového zákona a zároveň sankce propadnutí věci, která byla užita ke spáchání přestupku dle § 35 písm. d) přestupkového zákona. V případě, že detektor nebyl policejní hlídkou zabaven, a proběhlo by celé řízení, byla by obviněnému vyměřena sankce pokuty ve výši 5 - 10 tisíc korun českých, navýšená o průměrnou cenu vybavení detektoráře, tedy o 20 000 Kč. Jelikož však správní orgán má přestupek za prokázáný a nepotřebuje další dokazování či výslech obviněného k osvětlení okolností činu, navíc obviněný plně spolupracoval s přivolanou hlídkou, bylo přistoupeno ke (zkrácenému) příkaznímu řízení dle § 90 přestupkového zákona a § 150 správního řádu, kde horní hranice pokuty je stanovena na 10 000 Kč. **Sankce musí mít efekt jak represivní, tak preventivní, a proto byla výsledná pokuta udělená příkazem, stanovena při horní hranici této zákonné sazby.** V dané věci dospěl správní orgán k závěru, že uložená sankce tento odrazující účinek splní. Uložená pokuta není pokutou zjevně nepřiměřenou, její výše odpovídá danému porušení zákona i zákonnému rozpětí stanoveném v § 39 odst. 5 písm. b) památkového zákona v rozmezí do 4 000 000 Kč. Z výše uvedené pokuty je zřejmé, že tato nemá likvidační charakter, avšak měla by být dostatečně odrazující před opakovaným páčáním řešeného přestupku, jelikož obviněný má stále k dispozici vybavení, které ke spáchání přestupku bylo použito.

Jelikož je tento příkaz prvním úkonem v řízení, nelze v souladu s ustanovením § 150 odst. 4 správního řádu uložit povinnost nahradit náklady řízení.

Závěrem je nutno konstatovat, že je prokázáno, že obviněný, prováděl archeologický výzkum pomocí detektoru kovů v katastru obce Starý Jičín-Jičina, ač k tomu není oprávněn. A svým jednáním pak mohl ohrozit veřejný zájem na ochraně kulturního dědictví. A proto bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku.

Poučení

Proti tomuto příkazu lze podle § 150 odst. 3 správního řádu podat odpor, a to nejpozději do 8 dnů ode dne oznámení příkazu, písemně ke Krajskému úřadu Moravskoslezského kraje. **Včasným podáním odporu se příkaz ruší a správní orgán pokračuje v řízení.** Zpětvzetí odporu není přípustné.

V případě, že řízení bude pokračovat, dojde k předvolání obviněného k výslechu, předvolání svědků k učinění svědecké výpovědi a prodloužení celého řízení.

V této souvislosti taktéž bude obviněnému nařízena povinnost úhrady nákladů řízení v souladu s ustanovením § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a ve spojení s § 79 odst. 5 správního řádu a ust. § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výtěžku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, ve výši 1 000 Kč.

Příkaz, proti němuž nebyl podán odpor, se stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.

Ing. Karin Veselá
vedoucí odboru kultury a památkové péče

Rozdělovník

Účastníci řízení:

